

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Tertia conclusio stabilitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

Unde Bernardus serm. 41. in Cantic. exponens illud, *Murenas aureas faciemus illi vermiculatas argento*, sic habet: *Aurum Divinitatis est fulgor; aurum sapientia est que desursum est. Hoc auro fulgentia quadam quasi veritatis signacula spondent se figuraturos hi quibus id ministerii est, superni aurifices, hoc est Angeli boni, atque internis anima auribus inserturos: quod ego non puto esse aliquid, quam texere spirituales quasdam similitudines, & in ipsis purissima divine sapientia sensa anima contemplantis conspectibus importare, ut videat saltem per speculum & in enigmate, quod nondum facie ad faciem valet ullatenus intruere.*

55 Advertendum est autem, hanc esse differentiam inter Angelum illuminatum ab alio Angelo, & hominem pariter illuminatum, quod Angelus non solum cognoscit rem de qua illuminatur, sed etiam personam illuminantem, non autem homo. Ratio hujus disparitatis est, quia omnis illuminatio est locutio: Angelus autem cui fit locutio, cognoscit semper Angelum sibi loquentem; eò quod locutionem sibi factam percipiat per eandem speciem quã Angelum sibi loquentem cognoscit: at verò homo, quia locutionem sibi factam ab Angelo non percipit per speciem repræsentantem Angeli loquentis substantiam, sed per speciem omnino distinctam; ideo quamvis percipiat locutionem & revelationem sibi ab Angelo factam, non tamen cognoscit quis sit ille Angelus loquens & illuminans.

56 Secundo possunt Angeli regere homines, movendo eorum voluntatem; non quidem ab intrinseco, & ex parte potentie (hoc enim inquit S. Thomas hic quæst. 111. art. 2. & supra quæst. 106. art. 2. soli Deo convenit, qui virtutem volendi creaturam rationali contulit: sicut naturalem inclinationem solum illud agens potest mutare, quod potest dare virtutem quam consequitur inclinatio naturalis) sed ab extrinseco; & hoc duplîter, repræsentando scilicet objectum; & concitando appetitum inferiorem, qui in eadem anima unã cum voluntate radicatur. Ex quo infert S. Doctor locis citatis, quod solus Deus efficaciter potest movere voluntatem hominis; Angelus verò per modum suadentis tantum, & ut manifestans aliqua bona creata, ordinata in Dei bonitatem. De quo 1. 2. quæst. 10. ubi de motivo voluntatis, & modo quo à Deo movetur, fusè dicemus.

57 Tertio possunt Angeli movere sensus hominis, tam internos, quam externos, ut docet S. Thomas ubi supra art. 3. & 4. illos quidem per commotionem spirituum & humorum, quibus turbatis, necesse est eos moveri & perturbari; istos verò, obijciendo illis aliquod corpus sensibile à natura formatum, aut de novo aliquod formando, ut cum apparent in corporibus assumptis. De quo supra disp. 3.

S. IV.

Tertia conclusio stabilitur.

58 **D**ico tertio: Angelos Beatos ad custodiam hominum esse à Deo deputatos.

Hæc conclusio sic absolute sumpta est de fide: vix enim quidquam aliud est frequentius in Scriptura, & Sanctis Patribus. In primis dicitur Plal. 90. *Angelis suis Deus mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis.* Ubi Bernardus serm. 12. *Si fidem consulas, ea tibi angelicam*

A probat non deesse præsentiam. Ad sunt igitur & ad sunt tibi, non modo tecum, sed etiam pro te: ad sunt protegant, ad sunt ut prosint. Item Isaiæ 63. *Deus Ubi Procopius & Cyrillus, Beatos Angelos, potentissimasque cœli Virtutes interpretantur.* Denique Actorum 12. ubi puella nunciavit hære Petrum ante januam, fideles dixerunt: *Angelus ejus est.* Ex quo intelligimus (inquit Chrysostomus) quod unusquisque Angelum habeat custodem.

Potest etiam suaderi conclusio ratione D. Thomæ supra adducta: Rectus enim ordo divinæ providentiæ postulat, ut inferiora per superiora, & mobilia ac variabilia per immutabilia & invariabilia moveantur & gubernentur. Deinde cum Deus hominibus Dæmones ad exercitum dederit, ut infra dicemus, divinam ejus bonitatem deceat, ut bonos etiam Angelos ad eorum defensionem & custodiam destinaret. Item quia status hominum, prout sunt in via, puerorum statui ab Apostolo comparatur; sicut puer, quando parvulus est, & facilis ad cadum, indiget manu ductore sive pedagogo, quousque ad perfectam veniat ætatem; ita homines indigent custode spirituali, quousque perveniant ad ætatem perfectam; scilicet alterius vitæ: maximè verò, quia quando sunt hinc in via, multis quantum ad corpus, & quantum ad animam sunt obnoxii periculis, ratione quorum indigent custodiri per Angelos. Unde Dionysius eos appellat *bonos ductores nostros: Tertullianus, Descriptores & apparitores, qui universam hominum vitam modulantur: Cyprianus, salutis nostre ministeriales; Basiliius, pastores: Cyrillus, duces populi: Bernardus: paranympnos, Athanasius denique, hominum pedagogos.*

Contra hanc assertionem obijci potest, hinc in fine hujusmodi custodiam felicitati Angelorum opponi: *Angeli enim eorum* (inquit Salvator Matth. 18.) *Semper vident faciem Patris mei.* Si ergo semper Deum vident, eique assistunt, quomodo hominum custodiæ incumbere possunt? hinc in colum, quomodo in terra cum hominibus versantur?

Verum ad hoc facile respondetur, quod perpetua eorum assistentia coram Deo, seu perpetua contemplatio Dei, præsentiam illam & custodiam non impedit, nec illos ab ejusmodi contemplatione tale ministerium seu cura & providentiæ ullatenus retrahit, ut docet Divus Gregorius homil. 34. in Evang. ubi ait: *Hoc quod de ipsis agminibus qua mittuntur certum tenemus, quia & cum ad nos veniunt, sic exterius implent ministerium, ut tamen nunquam desint internis per contemplationem: nam quacumque mittuntur, intra Deum currunt.* Unde Dionysius 4. de divin. nomin. docet quod Angeli moventur triplici motu, nempe circulari, recto, & obliquo: circulari quidem, in quantum uniformiter & indefinenter intuentur Deum; sic inquit D. Thomas 2. 2. quæst. 180. art. 6. ad 2. motus circularis uniformiter est circa idem centrum: recto verò, quando ad inferiora descendunt, inferioribus providendo: ac tandem obliquo, ex recto & circulari composito, in quantum Dei contemplationem, & providentiæ de inferioribus conjungunt.

Quæres: An singulis hominibus, manifeste fidelibus, singuli adsint Angeli custodes?

Respondeo affirmativè cum D. Thoma hic quæst.

quodammodo, art. 1. Angelorum enim custodia (inquit) est quaedam executio Divinae Providentiae, quae per se primò versatur circa res incorruptibiles; unde supra dicebamus, quod pro singulis erant corruptibilibus speciebus, ratione perpetuitatis quae gaudent, aliquis Angelus deputatus est: homines autem non solum sunt incorruptibiles, quantum ad speciem, sed etiam, quantum ad proprias formas singulorum, quae sunt animae rationales, quod de aliis rebus corporeis dici non potest: Ergo licet alia individua rerum corporearum, non habeant Angelum deputatum ad suam custodiam, bene tamen singuli homines in particulari, ob extimiam scilicet immutabilitatem nostrarum dignitatem. Unde Hieronymus in cap. 18. Matthaei: Magna profecto dignitas animarum, ut unaquaque habeat ab ortu natiuitatis in custodia sui Angelum delegatum. Et Seneca Epist. 90. ait, Unicuique nostrum pedagogum laevi Dem, non quidem ordinariam: sed hunc infirmitatis nota, ex eorum numero quos Ovidius ait de plebe Deos. Item Epictetus apud Arrianum: Tutorem, inquit, unicuique Deus assignavit singulorum genium, & huic ipsum custodiendum tradidit, & nihil est eiusmodi qui neque dormiat, neque falli possit. Nam cum tandem alteri praestantiori, ac sollicitiori custodi unum quemque nostrum committeret? Iamque quando januas occluseritis, & tenebras intus introieritis, memento uti nunquam vos solos esse habitos. Non enim estis: Sed Deus intus est, & ipse genium est. Plato etiam in Apol. pro Socrate ad Athen. ante medium, & in Phaedo, ante finem, eandem veritatem disertè declaratis verbis: Ita autem circumfertur, unumquemque mortuorum ab eo demone, qui viventem forsitan fuerat, in quemdam locum de industria ducit, ut parcat omnes Manes congregatos ex rari constitutione iudicii formula, ad inferos proficisci, cum duobus tamen mandatum est, eos qui ad illa loca sunt, tractare. Existimabat autem Plato huiusmodi custodes deputatos esse hominibus, non in eorum tantum curam in vita haberent, sed ut testes etiam ipsorum operum & cogitationum omnium post mortem apud Deos esse possent, ut testatur Apuleius in libro quem inscripsit de Divis Sacris. Idem Plato in Theage in periphrasi Socratis sic loquitur: Est quoddam quod Divino Numine ab invicem etiam etatis primordio constituitur. Illud autem vox quaedam est, quae cum iussit, mihi semper significat eius rei quam sum facturus dehortationem. Non verò ad quidquam suscipiendum me impellit. Quod si quis amicorum mihi alicui communicat, & illa vox exierit, illud idem iussit, dehortatur, nec id ut suscipiam permittit. De hoc etiam narrat citatus Apuleius, quod etiam confirmat Tertullianus libro de anima cap. 1. quod ille à pueritia in sui custodiam habuerit demonem, id est bonum Angelum, ut plerique interpretantur, & constat ex his quae tali custodiam tribuit Apuleius, vocat enim illum, Custodiam singularem, praefectum domesticum, speculato-rem proprium, curatorem intimum, observatorem intimum, arbitrum atque testem inseparabilem, magistrum improbatorem, bonorum approbatorem: quae omnia, praesertim ultima, non nisi bono Angelo conveniunt.

Mirum est igitur, hanc veritatem, quae nec gentes & Paganos latuit, non innotuisse Calaneo: ille enim primò quidem de illa dubitat 1. 1. cap. 1. 4. §. 7. postea verò super Psal. 90. tan-

quam merum commentum eam exhibeat. Verum praeter testimonia jam adducta, Gregorius Nyssenus in vita Moyse ait, occultam esse traditionem, seu sermonem fide dignum, ex paterna traditione acceptum ac descendentem, Angelum quemdam incorpoream naturam constantem unicuique in adminiculum vitae fuisse à Deo constitutum. Id etiam disertè docet Basilius libro 3. contra Eunomium, ubi haec scribit: Quod autem unicuique fidelium adfit Angelus, tanquam paedagogus aliquis, & pastor, vitam gubernans, nemo contradicat, qui Domini verborum meminerit dixeris: Ne contemnat unum ex his pusillis, quoniam Angeli eorum semper vident faciem Patris mei, qui in caelis est. Et Psalmista dicit: Castra metabitur Angelus Domini in circuitu timentium eum. Et Angelus qui eruit me à inventura mea, & alia id genus.

Addo quod Ecclesia ubique terrarum, publicè & constanter docet, singulos fideles invocare suum Angelum custodem, ad impetrandum à Deo auxilium, defensionem, & regimen, idque publico & solemnio officio Angeli custodis: Sed Augustinus Epist. 118. iure pronuntiat, quod licet non habeamus de aliquo dogmate expressam Scripturam definitionem, sufficit univertalis Ecclesiae consuetudo, contra quam disputare, est, inquit, insolentissima insania: Ergo &c.

Dixi autem datos esse Angelos custodes singulis hominibus, maxime fidelibus, quia expressus de fidelibus loquuntur Scriptura & SS. Patres. Non tamen negari debet, etiam infideles & paganos, habere suos Angelos custodes: Tum propter rationem jam adductam, & ex dignitate ac immortalitate animae rationalis petitam: Tum etiam, quia Divus Dionysius de coelesti Hierarch. cap. 9. asserit unum Angelum praefectum fuisse Regi Aegypti, & alterum Regi Babyloniorum; à quibus Pharaoni & Nabuchodonosori immissa fuerunt somnia recitata Genesis 41. & Daniëlis 2. Tum denique, quia ut ait Divus Thomas hic art. 4. ad 3. Sicut praesenti & infideles, & etiam Antichristus, non privantur interiori auxilio naturae rationis, ita etiam non privantur exteriori auxilio totius naturae humanae divinitus concesso, scilicet custodia Angelorum: per quam etsi non juvantur quantum ad hoc quod vitam aeternam bonis operibus mereantur, juvantur tamen, quantum ad hoc quod ab aliquibus malis retrahuntur, quibus & sibi ipsis & aliis nocere possunt. Unde quando Apostolus dixit Angelos in ministerium mitti, propter eos quae hereditatem capiunt salutis, noluit illis verbis significare solis praedestinati dari Angelos custodes, sed solum voluit declarare finem ministerii Angelici in universum esse hominum salutem, & ministeria Angelorum erga reprobos, in bonum electorum redundare.

Dixi etiam singulis hominibus dari singulos Angelos custodes: quia nec debuerunt omnes homines omnium Angelorum curae committi indeterminate, sed quilibet debuit uni certo commendari, ut singulorum salutem efficacius provideretur: nec duo debuerunt ab uno Angelo custodiri, quia possent ad invicem ita distare, ut non posset utriusque simul Angelus succurrere. Unde Bernard. §. de consider. cap. 4. ait: Putemus Angelos dici, qui singuli singulis hominibus dari creduntur. Et Chrysostomus homil. 3. in cap. 1. Epistolae ad Colossenses, docet secundum numerum fidelium, esse numerum Angelorum.